

2010 m. gegužės 18 d., antradienis

Nauji pokyčiai viešųjų pirkimų srityje

P7_TA(2010)0173

2010 m. gegužės 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl naujovių viešųjų pirkimų sistemoje (2009/2175(INI))

(2011/C 161 E/06)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos bendrijos steigimo sutartį ir ypač atsižvelgdamas į Lisabonos sutartimi padarytus pakeitimus,
- atsižvelgdamas į direktyvas 2004/18/EB ir 2004/17/EB dėl viešųjų pirkimų ir į Direktyvą 2007/66/EB dėl teisės gynimo priemonių suteikiant viešųjų pirkimų sutartis,
- atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 19 d. Komisijos komunikatą „Privačių ir viešųjų investicijų telkimas ekonomikai gaivinti ir ilgalaikiams struktūriniams pokyčiams skatinti. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės plėtojimas“ (COM(2009)0615),
- atsižvelgdamas į 2009 m. gegužės 5 d. Komisijos komunikatą „Iveikti finansinę krizę. sąžiningos prekybos ir su prekyba susijusių nevalstybinių tvarumo užtikrinimo programų vaidmuo“ (COM(2009)0215),
- atsižvelgdamas į 2008 m. liepos 16 d. Komisijos komunikatą „Viešieji pirkimai geresnei aplinkai užtikrinti“ (COM(2008)0400),
- atsižvelgdamas į 2008 m. vasario 5 d. Komisijos aiškinamąjį komunikatą „Dėl viešąjį pirkimą ir koncesijas reglamentuojančių Bendrijos teisės aktų taikymo oficialiai patvirtintai viešojo ir privačiojo sektorių partnerystei (OPVVP)“ (C(2007)6661),
- atsižvelgdamas į gaires dėl gerosios patirties kodekso sudarant mažosioms ir vidutinėms įmonėms palankesnes sąlygas sudaryti viešojo pirkimo sutartis (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SEC(2008)2193),
- atsižvelgdamas į 2006 m. rugpjūčio 1 d. Komisijos aiškinamąjį komunikatą „Dėl Bendrijos teisės, taikomos sudarant sutartis, kurioms netaikomos arba tik iš dalies taikomos viešųjų pirkimų direktyvos“ ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į šiuos Europos Teisingumo Teismo (ETT) sprendimus:
 - 2007 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje C-295/05 (Tragsa),
 - 2007 m. gruodžio 18 d. sprendimas byloje C-532/03, *Komisija prieš Airiją* (Airijos skubaus vežimo greitosios pagalbos automobiliu paslaugos),
 - 2008 m. lapkričio 13 d. sprendimas byloje C-324/07 (Coditel Brabant),
 - 2009 m. birželio 9 d. sprendimas byloje C-480/06, *Komisija prieš Vokietiją* (Stadtwerke Hamburg),
 - 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje C-206/08 (Eurawasser),
 - 2009 m. spalio 9 d. sprendimas byloje C-573/07 (Sea s.r.l.),
 - 2009 m. spalio 15 d. sprendimas byloje C-196/08 (Acoset),

⁽¹⁾ OL C 179, 2006 8 1, p. 2.

2010 m. gegužės 18 d., antradienis

- 2009 m. spalio 15 d. sprendimas byloje C-275/08, *Komisija prieš Vokietiją* (Datenzentrale Baden-Württemberg),
- 2010 m. kovo 25 d. sprendimas byloje C-451/08 (Helmut Müller),
- atsižvelgdamas į 2010 m. vasario 10 d. Regionų komiteto nuomonę „Indėlis į tvarų vystymąsi: sąžiningos prekybos ir su prekyba susijusių nevalstybinių tvarumo užtikrinimo programų vaidmuo“ (RELEX-IV-026),
- atsižvelgdamas į šiuos tyrimus:
 - 2006 m. rugsėjo 15 d. tyrimas „Evaluation of Public Procurement Directives Markt/2004/10/D Final Report“, *Europe Economics*,
 - 2009 m. rugsėjo mėn. Europos viešojo administravimo instituto (EIPA) tyrimas „The Institutional Impacts of EU Legislation on Local and Regional Governments, A Case Study of the 1999/31/EC Landfill Waste and 2004/18/EC Public Procurement Directives“,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. vasario 3 d. rezoliuciją dėl ikiprekybinių viešųjų pirkimų. Naujovių skatinimas siekiant užtikrinti ilgalaikes kokybiškas viešąsias paslaugas Europoje ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. birželio 20 d. rezoliuciją dėl specifinių problemų perkeltant ir taikant teisės aktus viešųjų pirkimų srityje bei jų santykio su Lisabonos strategija ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. spalio 26 d. rezoliuciją dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės ir Bendrijos viešuosius pirkimus ir lengvatas reglamentuojančių teisės aktų ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. liepos 6 d. rezoliuciją dėl sąžiningos prekybos ir vystymosi ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto pranešimą ir Tarptautinės prekybos komiteto bei Regioninės plėtros komiteto nuomones (A7–0151/2010),
- A. kadangi ekonomikos ir finansų rinkų krizė aiškiai atskleidė didelę ekonominę viešųjų pirkimų svarbą ir kadangi jau aiškiai matomi krizės padariniai vietos savivaldos institucijoms, kadangi valdžios institucijos gali tinkamai vykdyti savo viešojo intereso užduotis, jei šioms institucijoms užtikrintas reikiamas teisinis tikrumas ir jei procedūros yra nelabai sudėtingos,
- B. kadangi tinkamai veikianti viešųjų pirkimų rinka yra itin svarbi vidaus rinkai, kad būtų skatinama tarpvalstybinė konkurencija, inovacijos, mažai anglies dvideginio į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos plėtra, taip pat kad būtų siekiama optimalios naudos valdžios institucijoms,
- C. kadangi viešųjų pirkimų teisės tikslas – užtikrinti patikimą ir veiksmingą valstybės lėšų naudojimą ir suteikti galimybę suinteresuotosioms įmonėms laimėti viešųjų pirkimų sutartis sąžiningos konkurencijos sąlygomis,
- D. kadangi viešųjų pirkimų direktyvų persvarstymas 2004 m. turėjo padėti supaprastinti, atnaujinti, padaryti lankstesnes viešųjų pirkimų procedūras ir užtikrinti daugiau teisinio tikrumo jas vykdančias,

⁽¹⁾ OL C 67 E, 2010 3 18, p. 10.⁽²⁾ OL C 146, 2008 6 12, p. 227.⁽³⁾ OL C 313 E, 2006 12 20, p. 447.⁽⁴⁾ Priimti tekstai, P6_TA(2006)0320.

2010 m. gegužės 18 d., antradienis

- E. kadangi Lisabonos sutartimi pirmą kartą Europos Sąjungos pirminėje teisėje pripažįstama regioninės bei vietos savivaldos institucijų teisė, stiprinamas subsidiarumas, o teisė pareikšti ieškinį suteikiama ne tik nacionaliniams parlamentams, bet ir Europos savivaldybių ir regionų tarybai,
- F. kadangi labai didelis bylų dėl pažeidimų šioje srityje skaičius Europos Teisingumo Teisme rodo, kad daug valstybių narių priešinasi Viešųjų pirkimų direktyvų vykdymui,
- G. kadangi, siekiant užtikrinti, kad Europos politika būtų kuriama taip, kad atitiktų Europos piliečių siekius, į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo įtraukta socialinės rinkos ekonomikos sąvoka, socialinė sąlyga ir protokolas dėl bendrus interesus tenkinančių paslaugų, kuriuose apibrėžiamos bendros Sąjungos vertybės,
- H. kadangi TDO konvencijoje Nr. 94 numatoma, kad į viešųjų pirkimų sutartis įtraukiamos sąlygos, kuriomis užtikrinamas teisingas darbo užmokestis ir numatomos darbo sąlygos, kurios nėra mažiau palankios nei tos, dėl kurių susitarta, pvz., kolektyvinėse sutartyse,

Bendrosios pastabos ir rekomendacijos

1. apgailestauja, kad iki šiol nepavyko įgyvendinti tikslų, kurių buvo siekiama 2004 m. persvarstant viešųjų pirkimų direktyvas, ypač dėl viešųjų pirkimų taisyklių supaprastinimo, taip pat dėl didesnio teisinio tikrumo užtikrinimo; tačiau tikisi, kad naujausi Europos Teisingumo Teismo sprendimai padės išaiškinti neatsakytus teisinius klausimus, o apeliacijų procedūrų skaičius sumažės; ragina Komisiją, atliekant bet kokią Europos Sąjungos taisyklių peržiūrą, atsižvelgti į viešųjų pirkimų tvarkos supaprastinimo ir racionalizavimo tikslus ir jų tikslų griežtai laikytis;
2. taip pat apgailestauja, kad galiojantys teisės aktai kartu su nebaigtomis įgyvendinimo priemonėmis nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, Komisijos pateiktais pasiūlymais dėl privalomos teisinės galios neturinčių teisės aktų (angl. *soft law*) ir Europos ir nacionalinių teismų išaiškintomis atitinkamomis teisės nuostatomis nulėmė sudėtingo ir painaus teisinio režimo atsiradimą, dėl kurio pirmiausia valstybinės įstaigos, privačios įmonės ir visuotinės svarbos paslaugų teikėjai susiduria su sudėtingomis teisinėmis problemomis, kurių šie subjektai, nepasitelkę didesnių išteklių arba be išorės teisinių konsultacijų, negali išspręsti; ragina Komisiją imtis priemonių padėti ištaisyti ir vadovaujantis geresnio reglamentavimo iniciatyvos principais ištirti privalomos teisinės galios neturinčių teisės aktų (angl. *soft law*) poveikį, tokiuose pasiūlymuose nagrinėti tik pagrindinius aspektus ir įvertinti juos remiantis subsidiarumo ir proporcingumo principais bei atsižvelgiant į penkis principus, nurodytus 2001 m. Baltojoje knygoje dėl Europos valdymo (atvirumas, dalyvavimas, atskaitomybė, veiksmingumas ir nuoseklumas);
3. pažymi, kad dėl tokios raidos perkančiosios organizacijos dažnai pirmenybę teikia teisiniam tikrumui, o ne politikos poreikiams, ir atsižvelgiant į naštą valstybių biudžetams dažnai turi sudaryti sutartį prekėms arba paslaugoms pirkti ne su ekonominiu požiūriu naudingiausią pasiūlymą pateikusių, o su mažiausią kainą pasiūliusių teikėju; nuogaustauja, kad tai susilpnins ES inovacijų bazę ir konkurencingumą pasaulyje; ragina Komisiją ištaisyti šią padėtį ir parengti strategines priemones, kuriomis perkančiosios organizacijos būtų skatinamos ir joms teikiamos galimybės sudaryti sutartis su ekonominiu požiūriu naudingiausių ir geriausios kokybės pasiūlymų pateikėjais;
4. pabrėžia, kad, siekiant, jog Europos Sąjungos iniciatyvos viešųjų pirkimų srityje derėtų su viešųjų pirkimų direktyvomis ir teisės aktų taikytojams nesukeltų teisinių problemų, tokios iniciatyvos turi būti geriau koordinuojamos; todėl ragina Komisiją, vadovaujant Vidaus rinkos ir paslaugų generaliniam direktoratui, atsakingam už viešuosius pirkimus, ir dalyvaujant kitiems susijusiems generaliniams direktoratams, užtikrinti privalomą koordinavimą; siekiant padidinti reglamentavimo skaidrumą ir patogumą vartotojui, ragina pateikti vienodą informaciją internete ir reguliariai teikti informaciją perkančiosioms organizacijoms;
5. apgailestauja, kad trūksta skaidrumo dėl Komisijos patariamiosios grupės viešųjų pirkimų reikalams sudėties ir darbo bei Viešųjų pirkimų patariamojo komiteto (VPPK) vaidmens ir kompetencijos bei ragina Komisiją subalansuoti šio komiteto ir naujai planuojamo komiteto viešojo ir privataus sektorių partnerystės klausimais narių sudėtį įtraukiant profsąjungos narius ir verslo bendruomenės, visų pirma MVĮ, atstovus ir užtikrinti daugiau skaidrumo šiuose komitetuose; reikalauja tinkamai informuoti Europos Parlamentą ir pateikti jam visą turimą informaciją kiekvienu proceso etapu ir jo pabaigoje;

2010 m. gegužės 18 d., antradienis

6. laikosi nuomonės, kad viešosios sutartys susijusios su viešosiomis lėšomis, todėl jos turėtų būti skaidrios ir prieinamos visuomenės kontrolei; prašo Komisijos paaiškinimų dėl teisinio tikrumo užtikrinimo vietos ir kitoms valdžios institucijoms ir jų galimybių informuoti piliečius apie jų sutartinius įsipareigojimus;
7. pabrėžia, kad viešosios sutartys turi būti pasirašomos skaidriomis sąlygomis, visoms suinteresuotoms šalims suteikiant vienodas teises, o kainos ir projekto rezultatų santykį laikant pagrindiniu kriterijumi, siekiant, kad sutartis atitektų geriausiajam pareiškėjui, o ne pareiškėjui, pateikusiam pigiausią pasiūlymą;
8. ragina Komisiją atlikti viešųjų pirkimų direktyvų *ex post* vertinimą atsižvelgiant į šio pranešimo pasiūlymus; tikisi, kad šios direktyvos bus persvarstomos aktyviai dalyvaujant suinteresuotosioms pusėms ir glaudžiai bendradarbiaujant su Europos Parlamentu; pritaria, kad, siekiant užkirsti kelią tolesniam viešųjų pirkimų teisės skilimui, persvarstant direktyvas reikėtų atsižvelgti į visą sistemą ir įtraukti direktyvą dėl teisės gynimo priemonių suteikiant viešųjų pirkimų sutartis bei išnagrinėti nacionalinius teisės aktus, kuriais buvo perkelta ši direktyva; mano, jog dabar dar negalima daryti išvadų apie praktinį šios direktyvos poveikį, nes dar ne visos valstybės narės ją įgyvendino;

Viešojo sektoriaus subjektų bendradarbiavimas

9. nurodo, kad nuo 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojusia Lisabonos sutartimi pirmą kartą pirminėje teisėje pripažįstama regioninės bei vietos savivaldos institucijų autonomijos teisė (Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 2 dalis); pabrėžia, kad Europos Teisingumo Teismas daugelyje sprendimų atsižvelgė į savivaldos institucijų autonomijos teisę ir pabrėžė, „kad valdžios institucija gali įgyvendinti su viešuoju interesu susijusias užduotis savo priemonėmis bei gali tai daryti bendradarbiaudama su kitomis valdžios institucijomis“ (C-324/07); be to, atkreipia dėmesį į 2009 m. birželio 9 d. ETT Didžiosios kolegijos sprendimą (C-480/06), kuriuo papildomai nustatyta, kad Bendrijos teise nenustatoma valdžios institucijų pareiga naudotis tam tikra teisine forma užtikrinant viešųjų paslaugų uždavinių įgyvendinimą; atitinkamai mano, kad viešųjų institucijų partnerystei, pvz., vietos valdžios institucijų bendradarbiavimo susitarimams ir tarpvalstybiniam bendradarbiavimui, nereikėtų taikyti viešųjų pirkimų direktyvų, jei laikomasi šių kriterijų:

- partnerystės tikslas – tai visų savivaldos institucijų pareigos – kokios nors su viešuoju interesu susijusios užduoties – įgyvendinimas,
- šias užduotis įgyvendina išskirtinai tik atitinkamos viešosios institucijos, t. y. privatūs asmenys ar įmonės nedalyvauja, ir
- jei veikla iš esmės vykdoma susijusių viešųjų institucijų vardu;

10. nurodo, kad Komisija paaiškino, kad ne visiems viešųjų institucijų veiksmams taikoma viešųjų pirkimų teisė ir kad, jei pagal Europos teisės nuostatas nereikalaujama tam tikroje srityje sukurti rinkos, valstybės narės gali nuspręsti, ar jos atliks viešąsias funkcijas pačios ir koku mastu;

11. nurodo, kad Europos Teisingumo Teismo išvados minėtame sprendime taikomos ne tik tiesiogiai savivaldos institucijų bendradarbiavimui, bet ir bendrai, taigi ir kitų viešųjų perkančiųjų organizacijų bendradarbiavimui;

12. atkreipia dėmesį, kad Europos Teisingumo Teismas 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendime (C-573/07) nustatė, kad, leidus privatiems investuotojams investuoti į viešojo kapitalo bendroves, reikėtų rengti viešųjų pirkimų procedūras tik tada, jei per sutarties galiojimo laikotarpį pasikeičia valstybinio kapitalo bendrovės pobūdis, o kartu pasikeičia ir pagrindinė sutarties sudarymo sąlyga ir turi būti skelbiamas naujas konkursas; pažymi, kad dėl Europos Teisingumo Teismo praktikos taisyklės viešojo sektoriaus subjektų bendradarbiavimo srityje labai pasikeitė ir džiaugiasi neseniai priimtais Teismo sprendimais šioje srityje; taigi ragina Komisiją ir valstybes nares plačiai suteikti informaciją apie šių sprendimų pasekmes;

2010 m. gegužės 18 d., antradienis

Viešųjų paslaugų koncesijos

13. atkreipia dėmesį, kad viešosios paslaugų koncesijos pagal Direktyvos 2004/17/EB 1 straipsnio 3 dalies b punktą ir Direktyvos 2004/18/EB 4 straipsnį yra laikomos sutartimis, pagal kurias „atlygis už suteiktas paslaugas – tai tik teisė eksploatuoti paslaugą arba tokia teisė kartu su užmokesčiu“; pabrėžia, kad, siekiant užsakovams ir rangovams suteikti daugiau veikimo laisvės, viešųjų paslaugų koncesijos buvo neįtrauktos į viešųjų pirkimų direktyvas; primena, kad ir Europos Teisingumo Teismas savo sprendimuose patvirtino, jog viešųjų paslaugų koncesijoms taikomos ne šios direktyvos, bet Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo įtvirtinti bendrieji principai (diskriminacijos draudimas, vienodo požiūrio ir skaidrumo principai), taip pat kad perkančiosioms viešosioms įstaigoms turi būti leidžiama užtikrinti paslaugų teikimą taikant koncesiją, jeigu, jų manymu, tai geriau užtikrins konkrečios viešosios paslaugos teikimą, net jei su eksploatavimu susijusi rizika dėl paslaugų teikimo organizavimui taikomų viešosios teisės priemonių yra labai ribota ir jei perkančioji institucija perkeltų koncesininkui visą jai tenkančią riziką (2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje C-206/08, 7275 punktai);

14. atkreipia dėmesį į 2009 m. lapkričio 19 d. Komisijos komunikatą dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės plėtojimo ir labai susidomėjęs laukia atitinkamo pasekmių įvertinimo; tikisi, kad Komisija pasimokys iš nepavykusių viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystės; pabrėžia, kad viešųjų paslaugų koncesijų atveju būtina deramai atsižvelgti į procedūrų sudėtingumą, didelius teisės kultūros skirtumus ir teismų praktiką valstybėse narėse; mano, kad priėmus 2004 m. viešojo pirkimo direktyvas ir papildomus Europos Teisingumo Teismo sprendimus buvo apibrėžtos viešųjų paslaugų koncesijos ir sukurta šias koncesijas reglamentuojanti teisės sistema; pabrėžia, kad bet koks pasiūlymas dėl teisės akto dėl viešųjų paslaugų koncesijų būtų pateisinamas tik siekiant pašalinti vidaus rinkos veikimo iškraipymus; pažymi, kad iki šiol tokių iškraipymų nebuvo nustatyta ir kad dėl to teisės aktas dėl viešųjų paslaugų koncesijų yra nereikalingas tol, kol jis negali sudaryti prielaidų pastebimai pagerinti vidaus rinkos veikimą;

Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė

15. džiaugiasi teisinių sąlygų išaiškinimu, kuriomis oficialiai patvirtintoms viešojo ir privataus sektorių partnerystėms taikoma viešųjų pirkimų teisė, turint omenyje svarbą, kurią, kovojant su klimato kaita, skatinant naudoti atsinaujinančius energijos šaltinius ir skatinant tvarų transportą, Komisija priskiria tokioms partnerystėms savo 2009 m. lapkričio 19 d. komunikate; atkreipia dėmesį, kad viešųjų pirkimų direktyvos visuomet taikomos, kai paslaugos užsakomos iš įmonės, kurioje yra bent mažiausia privataus kapitalo dalis; vis dėlto pabrėžia, kad Komisijos 2008 m. vasario 5 d. komunikate ir ETT 2009 m. spalio 15 d. sprendime C-196/08 aiškiai nurodoma, kad nereikia vykdyti dvigubos viešųjų pirkimų procedūros siekiant pasirašyti sutartis su naujai sukurtomis viešųjų ir privačiųjų subjektų partnerystėmis ar perduoti joms tam tikras užduotis, tačiau prieš pasirašant koncesiją su specialiai tam tikslui sukurta mišraus kapitalo bendrove neorganizuojant konkurso turi būti tenkinami visi šie kriterijai:

- privatus partneris turi būti atrenkamas skelbiant skaidrų konkursą, iš anksto paskelbus pranešimą dėl konkurso ir patikrinus finansines, technines, darbo ir valdymo sąlygas bei jo pasiūlymo charakteristikas paslaugos, kurią reikės teikti, atžvilgiu,
- mišraus kapitalo bendrovės veiklos tikslas išlieka nepakeistas per visą koncesijos laikotarpį. Jei bendrovės veiklos tikslas arba perduotos užduotys pasikeičia iš esmės, Europos Teisingumo Teismo nuomone, atsiranda pareiga surengti viešuosius pirkimus,

todėl mano, kad klausimas dėl viešųjų pirkimų teisės taikymo oficialiai patvirtintoms viešojo ir privataus sektorių partnerystėms taip pat išspręstas, ir prašo Komisijos ir valstybių narių į tai atsižvelgiant koordinuoti savo veiksmus;

16. vis dėlto pabrėžia, kad dabartinė finansinė krizė davė naujos informacijos apie tai, kaip dažnai vykdomas viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės finansavimas ir kaip dalijamasi finansine rizika; prašo Komisijos tinkamai įvertinti su VPP steigimu susijusią finansinę riziką;

2010 m. gegužės 18 d., antradienis

Miestų planavimas ir (arba) plėtra

17. džiaugiasi ETT sprendimu byloje C-451/08; mano, kad dėl plačių ir ambicingų direktyvos tikslų, nors aiškinant direktyvą į juos atsižvelgti taip pat reikia, negalima manyti, kad jų taikymo sritį galima neribotai išplėsti remiantis direktyvos tikslais, nes kitu atveju kiltų pavojus, kad, vykdant kiekvieną miestų statybos veiklą, reikėtų taikyti direktyvą, nes priemonės, kuriomis reguliuojamos apstatymo galimybės, pagal apibrėžtį ir esmę pakeičia sklypų vertę, dėl kurių šių priemonių imamas; mano, kad pastaraisiais metais viešųjų pirkimų teisė taikoma ir tose srityse, kurios pagal savo pirminį pobūdį nepriskirtinos viešiesiems pirkimams, todėl ragina, taikant viešųjų pirkimų teisės aktus, vėl labiau atsižvelgti į viešųjų pirkimų požymius;

Viešųjų pirkimo sutartys, kai suma neviršija ribinės vertės

18. primena, kad Europos Parlamentas prisidėjo prie 2006 m. rugsėjo 14 d. Europos Teisingumo Teismui pateikto ieškinio (Vokietija prieš Komisiją) dėl 2006 m. rugpjūčio 1 d. Komisijos aiškinamojo komunikato dėl Bendrijos teisės, taikomos sudarant sutartis, kurioms netaikomos arba tik iš dalies taikomos viešųjų pirkimų direktyvos, ir tikisi, jog greitai bus priimtas sprendimas;

Labai mažos įmonės, mažosios ir vidutinės įmonės

19. prašo Komisiją įvertinti viešųjų pirkimų direktyvų poveikį labai mažoms įmonėms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms, ypač jų, kaip subrangovo, vaidmenį, taip pat ateityje peržiūrint direktyvas įvertinti, ar reikia papildomų subrangos sutarčių sudarymą apibūdinančių taisyklių, kad būtų išvengta padėties, kai MVĮ, kaip subrangovės, sudaro sutartis blogesnėmis sąlygomis nei pagrindinę viešojo pirkimo sutartį sudaręs rangovas;

20. ragina Komisiją supaprastinti viešųjų pirkimų procedūras siekiant padėti vietos valdžios institucijoms ir bendrovėms išvengti didelių laiko ir pinigų sąnaudų vien biurokratiniais klausimams spręsti; pabrėžia, kad supaprastinus procedūras MVĮ turės daugiau galimybių dalyvauti viešuosiuose pirkimuose ir galės juose dalyvauti lygesnėmis ir sąžiningesnėmis sąlygomis;

21. mano, kad subanga – tai darbo organizavimo forma, tinkanti konkrečioms darbų aspektams vykdyti; pabrėžia, kad subrangos sutartyse turi būti laikomasi visų pagrindiniams rangovams nustatytų išipareigojimų, ypač susijusių su darbo teisės ir saugos sritimis; mano, kad šiam tikslui būtų patartina sukurti ryšį tarp rangovo ir subrangovo atsakomybės atžvilgiu;

22. pasisako už sistemingą leidimą teikti alternatyvius pasiūlymus (arba variantus); primena, kad konkurso sąlygos, ypač leidimas teikti alternatyvius pasiūlymus, yra lemiamas veiksnys skatinti ir platinti novatoriškus sprendimus; pabrėžia, kad poreikio aprašymas nurodant pajėgumo ir funkcionalumo reikalavimus bei aiškus leidimas teikti variantus pasiūlymo teikėjams suteikia galimybę siūlyti novatoriškus sprendimus;

23. skatina sukurti bendrus interneto vartus, pro kuriuos būtų galima pasiekti informaciją apie vieuosius pirkimus, tikrą tinklą, kuriame būtų iš anksto skelbiami pranešimai apie visus kvietimus dalyvauti konkurse; pažymi, kad jo tikslas būtų apmokyti ir informuoti įmones, jas nukreipti į vieuosius pirkimus bei išaiškinti taikomus teisės aktus, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms (nes jos paprastai neturi daug žmogiškųjų ir administravimo išteklių, gerai išmanančių viešųjų pirkimų terminologiją ir procedūras), ir kad specializuoti pagalbos vartotojui punktai taip pat galėtų padėti joms įvertinti savo realias galimybes įvykdyti konkurso sąlygas, o prireikus ir padėti užpildyti pateikiamus dokumentus;

24. pažymi, kad MVĮ dėjo daug pastangų siekdamas patekti į viešųjų pirkimų rinkas ir kad reikėtų daugiau nuveikti siekiant parengti MVĮ strategiją; taigi, įgyvendinant šią strategiją, ragina valstybes nares bendradarbiauti su perkančiosiomis organizacijomis, t. y. skatinti, kai reikia, sudaryti subrangos sutartis, kaupti ir skleisti geriausios patirties pavyzdžius, vengti pernelyg norminamojo pobūdžio pradinių atrankos sąlygų, konkurso dokumentuose naudoti standartus, kuriais būtų užtikrinama, kad tiekėjams nereikėtų visko pradėti nuo nulio, taip pat sukurti centralizuotą portalą sutartims skelbti; taip pat ragina Komisiją įvertinti valstybių narių šios srities iniciatyvas ir skatinti plačiau skleisti su Smulkaus verslo aktu susijusiuose Europos gerosios patirties kodekse sukaupą gerąją patirtį;

2010 m. gegužės 18 d., antradienis

25. ragina valstybes nares vystyti tiekėjams skirtą plėtros programą, kuri jau sukurta kai kuriose šalyse; pažymi, kad tokia priemonė gali būti naudojama skatinti tiekėjų ir pirkėjų dialogą, leidžiantį jiems susitikti pirkimo proceso pradžioje; pabrėžia, kad toks mechanizmas labai svarbus skatinant naujovių diegimą ir palengvinant MVĮ galimybes patekti į viešųjų pirkimų rinkas;

26. ragina Komisiją daugiau nuveikti, kad būtų užtikrinamas svarbesnis Europos MVĮ vaidmuo vykdant tarptautinius viešuosius pirkimus, ir dėti daugiau pastangų, kad būtų užkirstas kelias Europos MVĮ diskriminavimui taikant nuostatas, kurios atitiktų tam tikrose Viešųjų pirkimų susitarimą pasirašiusiose šalyse (pvz., Kanadoje ir JAV) galiojančias ypatingąsias nuostatas; pabrėžia, kad jei būtų imamasi priemonių, kuriomis siekiama didinti skaidrumą ir gerinti prieigą prie nacionalinių viešųjų pirkimų rinkų, MVĮ būtų sudaromos palankesnės prieigos prie šių rinkų sąlygos;

27. ragina Komisiją užtikrinti, kad į PPO Viešųjų pirkimų susitarimą (angl. GPA), dėl kurio deramasi iš naujo, būtų įtraukta išlyga, pagal kurią Europos Sąjungai būtų leidžiama sudarant viešojo pirkimo sutartis pirmenybę teikti MVĮ ir kuri atitiktų kitų susitarimą pasirašiusių valstybių jau taikomas išlygas;

Aplinką tausojantys viešieji pirkimai

28. atkreipia dėmesį į didelę viešųjų pirkimų svarbą klimato ir aplinkos apsaugai, energijos vartojimo veiksmingumui, naujovėms ir konkurencijos skatinimui ir patvirtina, kad viešąsias institucijas reikėtų padrąsinti ir joms padėti taikyti ekologinius, socialinius ir kitus kriterijus rengiant viešųjų pirkimų procedūras; džiaugiasi praktine pagalba, kuri padeda įstaigoms ir kitoms viešosioms institucijoms rengiant tvarumą skatinančius viešuosius pirkimus; ragina Komisiją įvertinti galimybę naudoti aplinką tausojančius viešuosius pirkimus kaip tvaraus vystymosi skatinimo priemonę;

29. pakartoja ankstesnį savo raginimą, paskelbtą savo 2009 m. vasario mėn. pranešime, Komisijai parengti ikiprekybinių viešųjų pirkimų vadovą, kuriame būtų pateikta praktinių rizikos dalijimosi atsižvelgiant į rinkos sąlygas pavyzdžių; be to, mano, kad intelektinės nuosavybės teisės turi būti suteikiamos ikiprekybiniuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančioms bendrovėms, nes tai skatintų valdžios institucijų tarpusavio supratimą, taip pat skatintų tiekėjus dalyvauti ikiprekybinių viešųjų pirkimų procedūrose;

30. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija įsteigė EMAS pagalbos tarnybą, kuri teikia praktinę informaciją ir paramą bendrovėms bei kitoms organizacijoms, kad jos galėtų įvertinti ir skelbti savo aplinkosaugos priemones, susijusias su viešųjų pirkimų sritimi, ir gerinti jų veiksmingumą; ragina Komisiją apsvarstyti galimybę sukurti bendresnio pobūdžio interneto portalą, kuriame galėtų būti pasiūlyti praktiniai patarimai ir parama viešųjų pirkimų konkursų dalyviams, ypač dalyvaujantiems sudėtinguose ir bendradarbiavimo reikalaujančiuose konkursuose;

Socialine atsakomybe grindžiami viešieji pirkimai

31. pabrėžia, kad socialiai atsakingų viešųjų pirkimų srityje trūksta aiškumo, ir ragina Komisiją šią sritį tobulinti rengiant vadovus; šiuo požiūriu atkreipia dėmesį į teises sąlygas, pasikeitusias dėl Lisabonos sutarties ir ES pagrindinių teisių chartijos, ir tikisi, kad Komisija šias sąlygas atitinkamai įgyvendins; pabrėžia nuolatinę problemą, kad socialiniai kriterijai iš esmės priklauso nuo gamybos proceso, todėl galutiniame produkte juos išžvelgti dažniausiai sunku, o visuotinės gamybos ir sudėtingų tiekimo grandinių atveju šių kriterijų kontrolė vykdoma labai sudėtingai; todėl taip pat tikisi, kad socialiai atsakingų viešųjų pirkimų srityje bus sukurti tikslesni kriterijai, kuriuos galima lengviau kontroliuoti, arba bus sukurtas duomenų bankas su konkrečių produktų kriterijais; atkreipia dėmesį į tai, kad viešųjų pirkimų įstaigoms sudėtinga ir trūksta lėšų tikrinti, kaip laikomasi tokių kriterijų, ir ragina Komisiją pasiūlyti atitinkamą pagalbą ir skatinti taikyti priemones, siekiant sertifikuoti tiekimo grandinių patikimumą;

32. ragina Komisiją išaiškinti, kad viešosios institucijos, rengdamos viešųjų pirkimų procedūras, gali taikyti socialinius kriterijus, kaip antai atitinkamų tarifinių atlyginimų mokėjimas, ir kitus reikalavimus; ragina Komisiją parengti gaires ar teikti kitą praktinę pagalbą, kuri padėtų įstaigoms ir kitoms viešosioms institucijoms rengiant tvarumą skatinančius viešuosius pirkimus, ir skatina Komisiją ir valstybes nares dažnai rengti mokymus ir visuomenės informavimo kampanijas; pritaria skaidriam procesui įtraukiant valstybes nares ir vietos institucijas siekiant toliau kurti atitinkamus kriterijus; atkreipia dėmesį į tai, kad toks procesas gali būti naudingas būtent socialinių kriterijų atžvilgiu;

2010 m. gegužės 18 d., antradienis

33. ragina Komisiją skatinti valdžios institucijas į viešuosius konkursus ir pirkimų politiką įtraukti sąžiningos prekybos kriterijus, remiantis sąžiningos prekybos apibrėžtimi, pateikta 2006 m. liepos 6 d. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl sąžiningos prekybos ir plėtros ir neseniai paskelbtame 2009 m. gegužės 5 d. Europos Komisijos komunikate; pakartoja savo ankstesnį raginimą Komisiją skatinti naudoti šiuos kriterijus, pvz., parengiant konstruktyvias sąžiningos prekybos viešųjų pirkimų gaires; palankiai vertina vienbalsiai priimtą 2010 m. vasario 11 d. Regionų komiteto nuomonę, kurioje raginama parengti bendrą Europos sąžiningos prekybos strategiją vietos ir regionų valdžioms institucijoms;

Praktinė pagalba: duomenų bazės ir mokymo kursai

34. skatina kaupiti nuolat atnaujinamą valdžios institucijoms prieinamą standartų (taip pat susijusių su aplinkos ir socialiniais kriterijais) duomenų bazę, siekiant užtikrinti, kad perkančiosios organizacijos turėtų tinkamas gaires ir aiškių taisyklių rinkinį, kad rengdamos konkursų pasiūlymus remdamosi jomis galėtų lengvai įvertinti, ar jie atitinka konkretų standartą; tikisi, kad į šį procesą bus visiškai įtrauktos valstybės narės ir visi suinteresuotieji subjektai; atkreipia dėmesį, kad šio iš apačios inicijuojamo proceso metu turėtų būti atsižvelgta į dažnai vietos, regionų ir nacionaliniu lygmeniu sukaupią vertingą patirtį ir mokslo žinias; be to, atkreipia dėmesį į neigiamus suskaidytos rinkos padarinius esant dideliui skaičiui įvairių regioninių, nacionalinių, Europos Sąjungos ir tarptautinių ženklavimo sistemų, kurios ypač dažnos naujovių ir mokslinių tyrimų srityje;

35. atkreipia dėmesį į svarbą viešųjų pirkimų standartų, kurie gali padėti perkančiosioms organizacijoms pasiekti jų tikslus, t. y. sudaryti joms galimybių naudoti išbandytus ir patikrintus procesus prekėms ir paslaugoms įsigyti, rengti mažiausiai sąnaudų reikalaujančius konkursus, taip pat užtikrinti, kad viešieji pirkimai atitiktų kitus politikos tikslus, pvz., dėl tvarumo arba pirkimo iš mažųjų įmonių;

36. pripažįsta, kad siekiant įveikti tam tikrą su viešųjų pirkimų rinka susijusią painiavą būtini mokymai bei valdžios institucijų ir Komisijos keitimasis patirtimi; vis dėlto yra susirūpinęs, kad sumažinus valstybių biudžetus tokioms iniciatyvoms gali kilti pavojus; dėl to ragina valstybes nares ir Komisiją pasinaudoti turimais ištekliais ir joms prieinamais mechanizmais, pvz., tarpusavio vertinimo metodika (apibrėžta Paslaugų direktyvoje), siekiant skatinti, kad mažos vieno regiono viešųjų pirkimų ekspertų grupės atliktų kito ES regiono veiklos vertinimą; tai galėtų padėti stiprinti pasitikėjimą ir kaupiti gerąją patirtį skirtingose valstybėse narėse;

37. ragina Komisiją ir valstybes nares rengti mokymus ir informuotumo didinimo kampanijas, skirtas vietos valdžios institucijoms bei politikos kūrėjams, ir įtraukti kitus suinteresuotuosius subjektus, visų pirma socialines paslaugas teikiančias organizacijas;

Regionų vystymasis

38. pabrėžia, kad, kaip nuolat teigiama Audito Rūmų parengtose metinėse ES biudžeto įgyvendinimo ataskaitose, taip pat paskutinėje 2008 m. finansinių metų metinėje ataskaitoje, ES viešojo pirkimo taisyklių nesilaikymas – viena iš dviejų svarbiausių priežasčių, kodėl daromos iš struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo finansuojamų Europos projektų įgyvendinimo klaidos ir pažeidimai; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad pažeidimus dažnai lemia netinkamas ES taisyklių perkėlimas į nacionalinę teisę ir valstybių narių taikomų taisyklių skirtumai; ragina Komisiją ir valstybes nares bendradarbiaujant su regionų ir vietos valdžios institucijomis peržiūrėti įvairias viešojo pirkimo taisykles, siekiant šias taisykles sujungti, supaprastinti visą viešojo pirkimo teisinę tvarką, kad, visų pirma, būtų sumažinta klaidų rizika bei užtikrinta, kad struktūrinių fondų lėšos būtų naudojamos veiksmingiau;

39. mano, kad pernelyg didelę naštą gali užkrauti ne tik sąnaudos ir sudėtingumas, bet ir laikas, kurio reikia norint baigti viešojo pirkimo procedūrą, taip pat ir grėsmė teisinio proceso, kuriam būdingos ilgos apeliacijos procedūros, kurias vykdyti trukdo įvairūs subjektai; taigi pritaria tam, kad atkūrimo plane numatyta galimybė būtų 2009 ir 2010 m. svarbiems viešiesiems projektams taikyti viešojo pirkimo direktyvose nustatytas pagreitintas procedūras; ragina valstybes nares pasinaudoti procedūra ir padėti vietos ir regionų valdžios institucijoms įgyvendinti ir taikyti šias procedūras, kiekvienu atveju vadovaujantis standartinėmis viešojo pirkimo taisyklėmis ir normomis;

2010 m. gegužės 18 d., antradienis

40. ragina Komisiją išnagrinėti galimybę toliau (net ir po 2010 m.) taikyti pagreitintas procedūras, susijusias su struktūriniais fondais, ir pratęsti laikiną ribų padidinimą siekiant konkretaus tikslo – paspartinti investicijas;

Tarptautinė prekyba

41. pažymi, kad vidaus rinka ir tarptautinės rinkos tampa vis labiau tarpusavyje susijusios; atsižvelgdamas į tai, mano, kad ES vidaus rinkos teisės aktų leidėjai ir ES derybininkai tarptautinės prekybos srityje vykdydami savo veiklą neturėtų pamiršti apie galimą jų veiklos abipusį poveikį ir kad jiems derėtų laikytis nuoseklios politikos, kuri turėtų būti visada nukreipta į ES vertybių, pvz., skaidrumo, principinio nusistatymo prieš korupciją, socialinių ir žmogaus teisių stiprinimo, rėmimą vykdant viešųjų pirkimų politiką; ragina Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetą ir Tarptautinės prekybos komitetą rengti bendrus informacinius posėdžius siekiant skatinti teigiamą sąveiką;

42. pabrėžia, kad patikima valdžios sektoriaus viešųjų pirkimų sistema – išankstinė sąžiningos ir laisvos, konkurenciją skatinančios rinkos sąlyga, be to, ji palengvina kovą su korupcija;

43. atsižvelgdamas į Europos Sąjungos priimtus tarptautinių viešųjų pirkimų srities įsipareigojimus, taip pat pabrėžia, kad svarbu stiprinti antikorupcines šios srities sistemas, ir atkreipia dėmesį į tai, kad pastangas reikia sutelkti į viešųjų lėšų naudojimo skaidrumo ir sąžiningumo užtikrinimą;

44. ragina 22 valstybes, kurioms suteiktas Viešųjų pirkimų susitarimo komiteto stebėtojo statusas, sparinti prisijungimo prie Viešųjų pirkimų susitarimo procesą;

45. ragina Komisiją įvertinti galimybę į viešųjų pirkimų susitarimus, kurie sudaromi su tarptautiniais partneriais, įtraukti nuostatas, pagal kurias būtų reikalaujama laikytis pagrindinių žmogaus teisių įsipareigojimų, numatytų konvencijose ir tarptautiniuose susitarimuose;

46. nors griežtai nesutinka su tuo, kad pasaulio lygmeniu viešųjų pirkimų srityje būtų imamasi protekcionistinių priemonių, tvirtai tiki abipusiškumo ir proporcingumo principais šioje srityje; siekdamas paskatinti mūsų partnerius nustatyti abišales ir proporcingas Europos bendrovių patekimo į rinką procedūras, ragina Komisiją apsvarstyti galimybę nustatyti proporcingus ir tikslingus patekimo į kai kurias ES viešųjų pirkimų rinkas apribojimus tiems prekybos partneriams, kurie naudojami ES rinkos atvirumu, tačiau nepadarė ketinimo atverti savo pačių rinkas ES bendrovėms;

47. atkreipia dėmesį į Direktyvos 2004/17/EB 58 ir 59 straipsnių nuostatas; ragina valstybes nares visapusiškai išnaudoti galimybę pranešti Komisijai apie problemas, su kuriomis susiduria jų įmonės, norėdamos patekti į trečiųjų šalių rinkas, ir ragina Komisiją imtis veiksmingų priemonių, kad būtų užtikrinama, jog ES įmonės iš tiesų turėtų prieigą prie trečiųjų šalių rinkų;

*

* *

48. paveda Pirmininkui perduoti šia rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.
